

«Мені нудно — і це вже діагноз».

«Чого тобі нудно? Ти ж не на пенсії».

«Я не знаю, що насправді мені потрібне».

«Про це краще не думати, а просто жити».

«Всі розумні папіндоси так кажуть, але думають і живуть по-іншому. Відсутність змін дуже пригнічує, а постійні зміни — втомлюють».

«Тобі нема на що нарікати, в тебе все й так добре. Занадто добре».

«Занадто нічого не буває».

«Буває. Ти цього не помічасш і не можеш оцінити. Ти невдячний».

«Мені нічого не шкода. Я розумію, що це звучить трохи дивно, але це приблизно так і є. Тому навряд чи я невдячний — я так не думаю».

«Ідіоти ніколи по-іншому не думають».

«Досить. Такі розмови ні до чого не приводять».

«Тоді не набридай ними й не скигли».

Мирослав Шефер стоїть перед дзеркалом у ванній: він задоволено вовтузиться з манікюрними ножичками над своєю борідкою-еспаньйолкою. Шефер часто й ре-

тельно її доглядає: поправляє кантором чи вистригає сиві волосинки. Він старанно пихтить, роздувши ніздрі, мов кобра свій капюшон, забуває закрити кран, із якого збігає вода. Якби не Кая, з позаминулого осінньо-зимового періоду, не було б цієї борідки, — думає Шефер. «Вона додасть тобі солідності», — сказала дівчина, і від її слів на душі Мирославу стало тепло й затишно, а головне — прийшла впевненість і відчуття власної солідності. Кая йому страшенно подобалася. Лише одне в ній засмучувало Шефера: її життя було настільки невиразним, мов холодні макарони, і з нього неможливо було взяти нічого цікавого — що його надихнуло б на нові звершення, запалило уяву. Шефер думає, що так уже часто бувало: трапляється зовні приваблива дівчина, з якою — за інших обставин — можна було б зустрічатися чи пов'язати своє життя... але там, крім фізичної привабливої упаковки, всередині нічого нема. Шеферу це не потрібно, і він себе не один раз заспокоював, що інші обставини — це інше життя та інше народження. Не треба себе обманювати, ми ж не креветки, які скидають панцир і відроджують новий. Більше з Касю вони не бачилися.

Відволікшись від свого заняття й погладжуючи лице долонею, Мирослав згадує про воду й закручує кран. Мати за таке марнотратство неодмінно на нього б насичала, як у дитинстві, коли постійно йому допікала, щоб економив воду та електрику.

Шефер ретельно оглядає свою еспаньйолку. Він пишається нею, ніби своєю основною ознакою: ніжно погладжує її пальцями й мугикає під носа нескладну мелодію. Мирослав із усмішкою згадує, як кілька тижнів тому мимоволі почув у коридорі свого холдингу балачку двох юних співробітниць. Одна з них, худень-

ка й трохи холерична, іронічно сказала своїй чорнявій подрузі: «... не знаю чому, але через ту борідку роздерла б його, як жабу». В офісному житті якось треба розважатися, щоб не вмерти від нудьги. «Чого ж вона хоче мене роздерти, мов жабу? — не припиняє думати він. — Тут умови значно кращі, ніж там, де починав колись я — на "гарячій лінії"». Мирослав не може знайти відповіді на це запитання і з задуманим виразом обличчя виходить із ванної.

Білоголовий Теофіл Андрійович — стріляний лис, кумедно підстрижений під юнацьку польку, яка надає йому схожості з пристаркуватим гесм, — давно звертає увагу на Шефера. Старий спершу безініціативно спостерігає за ним, потім кілька разів ненав'язливо спілкується, намагаючись промацати ґрунт. Шефер йому одразу подобається, бо вміє триматися: навіть тоді, коли запитання чи обставини не вельми зручні або ж коли не зрозуміло, де підводні камені в бесіді. Шефер у таких ситуаціях реально морозиться і майстерно підтримує розмову, нічого суттєвого не кажучи. Теофілу Андрійовичу припадає до душі його зваженість, особливо на тлі тих юних фокстер'єрів, які моментально й гарячковито прагнуть лізти на гору, топлячи під собою ровесників-конкурентів. Теофіл Андрійович пробиває Шефера на подібну вошивість, але той не піддається, нікого з колег ні в чому не звинувачує, не нарікає, вдас, ніби нічого навколо не існує, ніби весь колектив перебуває на Марсі, ніби все залежить лише від нього самого. Теофіл Андрійович аж пихтить від задоволення. Згодом він поступово наближає Шефера, усіляко підтримує й буквально тягне за вуха поближче до себе. Підлеглі пліткують, що німець німця знайшов. Теофіл

Андрійович іноді хизується, що походить із чернівецьких австрійців: його прадід чи то навіть прапрадід, що значно вірогідніше, приятелював із Йозефом Шумпетером, коли той ще не був відомим і працював у Чернівцях (і Шефер дуже обережно й ледь помітно всміхається від такої милої самофілологізації).

Теофіл Андрійович викликає Шефера після роботи до себе в кабінет на коньяк — тоді Мирослав тільки-но очолив аналітичне управління холдингу. Вони випивають кілька келихів «Courvoisier», старий каже Мирославу, що заради свого ж спокою треба стати акваріумною рибкою. Шефер, зиркаючи на його почервонілий ніс, від якого хоч бери та прикурюй цигарку, не зовсім розуміє сказане.

— А як це — «стати акваріумною рибкою»?

Теофіл Андрійович усміхається й наливає ще по одній.

Шефер мовчки стежить за його тонкими блідими пальцями, як вони повільно й акуратно підсувають йому чарку, наповнену світло-коричневим напоєм. Мирослав терпляче чекає, щоб він сказав ще кілька важливих думок, але той відмовчується, а потім узагалі переходить на зовсім іншу тему: розповідає про свого внука, як той, трирічний, муштрує всіх удома, а матері просто виліз на голову й командує нею на кожному кроці. Шефер ще ніколи не розмовляв «відверто» зі своїм керівництвом. Потім захмелілий і почервонілий Теофіл Андрійович нахилиється до Шефера, уважно вдивляючись йому в лице, і дивним теплим голосом просить:

— Синку, називай мене просто Тео. Добре? Всі думають, що я старий, а я насправді — ого-го! Моя коханка молодша від моєї доньки на десять років. Розумієш?

— Розумію, Тео.

Мирослав виходить на вулицю, не звертаючи уваги на потоки автомашин і незнайомих людей, на манекени у вітринах крамниць і шум транспорту. Дістає цигарку, клацає запальничкою і глибоко затягується. Дивиться вгору — на блакитне чисте небо, яке поволі темніє, на охайні хмарини, що прикрашають його, наче декорації в класичному театрі. Шефер переводить погляд на дахи будинків — червоні й зелені, з новітньої високотехнологічної черепиці, потім на металеві, що вдень виблискують на сонці, як велетенські дзеркальні пластини. Він дослухається до свого внутрішнього збудження, і його цікавить лише одне: що буде далі?

Шеферу приємно, що його завжди тримають у полі зору. За дорученням керівництва він розрулює на стороні чимало питань, у які не посвячують працівників середньої ланки. Від холдингу його вводять до різних громадських рад і робочих груп — двосторонніх (міждержавних), міжвідомчих і навіть роблять контент-куратором одного аналітичного центру, у якому Шефер самотужки тягне соціально-економічний блок, точніше дає відповідні вказівки аналітикам, розробляючи ті чи інші схеми, які вони потім упроваджують.

Коли холдингу треба віддуватися перед медіа, то Шефер стає у пригоді за «добре підвішений язик». Шефер буквально за неповний рік стає «пізнаванним фейсом» (якщо говорити на жаргоні журналістів), якому все частіше доручають виступати від імені установи, окрім, звісно ж, брифінгів перших осіб. Його «телевізійність» в очах колег ніби робить із нього ще важливішу персону: надає обличчю виразу розумності, а погляду — життєвої ваги. Подумки Мирослав щиро сміється з того, як люди ведуться на пізнавані морди, як запобі-

гають перед ними та ставляться до них зовсім не так, як до непримітних і звичайних облич. Він на власному досвіді відчуває, як його морда після телевізора отримує містичну владу над знайомими, ніби він стає інакшим, аніж був раніше.

— Слухай, Аналітика, так ти тепер модний, — каже його друг Віталік.

— Та попустися.

— Та не, чувак, це ти попустися. Кінь копитом тобі в груди! — усміхається він.

Шефер детально готується до телеефірів, зокрема створює «картинки» — таблиці з чіткими графіками та цифрами, написані великими та кольоровими шрифтами, щоб це могла зрозуміти навіть дитина, не те що голодний пенсіонер, який лише з телевізійними меседжами пов'язує свої надії на благополуччя. Індокси споживчих цін, дефіцит платіжного балансу, соціальні витрати бюджету, зокрема на материнство та дітей, — він по вуха залазить у графіки, схеми й таблички, якими прикрашає свої виступи перед купою гостей у студії, — їх переважно наганяють, щоб вони виконували функцію «меблів» — усміхалися, кліпали очима й аплодували після виступів політиків і чиновників.

Коли Шефер уперше демонструє свої дані в телестудії, розсипаючи направо й наліво цифрами та підрахунками, то дуже хвилюється: боїться, що з нього кепкуватимуть або ж не зрозуміють. Останнє його хвилює найдужче. Але цей метод спрацьовує — передусім своєю доступністю та мобільною переконливістю. Що не кажи, візуальну наочність люди засвоюють значно легше, ніж нудні монологи, після десяти хвилин яких слухач втомлюється і не сприймає інформації, а потім у кращому разі куняє або сам себе розважає. Особливо ефектив-